

Posudek na diplomní práci Andrey Ondruškové *Gender and the 2008 Democratic Presidential Primaries: The Case of Hilary Rodham Clinton*

Práce má jasnou a logickou strukturu a vykazuje všechny náležitosti kvalitní disertace. V úvodu jsou jasně stanoveny otázky, na něž chce odpovědět, a popsána metoda, kterou k tomuto cíli autorka zvolila (kombinace chronologického a tematického principu). Chyby se dopustila v části úvodu věnované zdrojům, v níž analyzovala pouze literaturu; prameny jsou sice správně vyčleněny v appendixu, postrádám však mezi nimi řadu položek, které si zasloužily kritický obzor. Je to především tisk; bylo by na místě charakterizovat zaměření citovaných časopisů a novin a zdůvodnit jejich výběr. Čtenář se může jen dohadovat, zda klíčem byla snaha postihnout reprezentativně různé názorové orientace (liberální, konzervativní) a úrovně (seriózní, bulvarizující), nahodilost, dostupnost či jiné důvody. Do pramenů dále rozhodně náleží paměti Clintonové (zde zvláště postrádám kritický rozbor), gallupovské údaje a jiné dobové materiály.

Vlastní text je rozčleněn do logicky uspořádaných a kompozičně zvládnutých kapitol. Historický exkurs vytváření stereotypu prezidentky by více než obsahem zkoumaných filmů a seriálů prospěl sdruženou analýzou typických rysů, které mediální obraz ženě v této roli přisuzoval, popřípadě jejich metamorfózy v souvislosti s různými formami womlib a jeho národní recepce – skok mezi léty 1964 a 2005 nechává nevysvětlenou dlouhou mezeru. (V tomto kontextu by bylo užitečné zjistit, zda a jak byla v médiích prezentována případná kandidatura Angely Davis 1968 – kandidatura na viceprezidentku v 80. letech byla již mimo realitu). Shrnutí stavu obecného amerického pohledu na ženskou otázku po zkušenostech radikálního feminismu a konzervativní reakce (backlash) by zarámovalo cestu HC od manželky k političce do obecnějšího rámce vztahu doby a osobnosti. Po této odbočce autorka přeskočila k údajům průzkumu veřejného mínění ohledně Clintonové 2008, které využila jako východisko ke zpětné rekapitulaci její politické kariéry a postojů od vstupu na celonárodní mediální scénu po boku manžela-prezidenta. Autorku ovšem přednostně zajímá formování konfliktního vnímání Clintonové veřejností; tento úhel pohledu práci velmi prospívá, neboť se soustavně zaměřuje na obraz a proces jeho vytváření, nikoli na „hrdinku“. Autorka přitom dokázala při vší stručnosti rozlišit, nakolik je polarizace pohledu na HC dílem médií, politických protivníků i samotných veřejných instinktů a předsudků.

Kapitola o vplétání genderu do politiky prezidentské kampaně 2008 a opatrná manipulace HC s tímto „závažím“ spíše než politicky korektní výhodou je velmi kompetentní, autorka opět ukazuje souhrnné působení mnoha faktorů – volebního týmu, odborníků, sponzorů, podpůrných médií, které se „zvnitřku“ podílejí na složitém procesu evoluce politické osobnosti do kvalitního prezidentského kandidáta s ohledem celý komplex podmínek, v nichž tento proces probíhá (možné proměnné politické scény, zažité stereotypy voličstva, konkurenti v kampani z domácího i protivního tábora aj.), a zasazuje tyto strategie do kontextu stávajících politických a bezpečnostních požadavků. Lze říci, že gender slouží

autorce nikoli jako ústřední diskurs, nýbrž jako *case study*, obecná demonstrace rétorických nástrojů a témat užívaných v současných kampaních a možnostech, jak s nimi účelně nakládat. (Nápověda na s. 41, že HC by proti Obamovi uspěla v případě „ženštější“ strategie, se mi nezdá reálná již kvůli mezinárodnímu postavení USA 2008, vyžadujícímu „mužské“ kvality – dilema prezidentky *be though or soft* bylo neřešitelné; bylo by zajímavé sledovat osud kandidátky HC, kdyby zvolila obrovskou mírotrvornou rétoriku. Naopak „ženské“ rysy Obamových vystoupení byly propočítány na prokázanou transgenderovou přitažlivost lehce ambivalentních osobností).

Po vyličení kampaně „zevnitř“ autorka ve třetí kapitole zkoumá šance HC z hlediska působení vnějších faktorů, především skupinového elektorátu a politických konkurentů, a promítnutí těchto faktorů do její rétorické strategie, a příklon k „ženským“ tématům (health care), s nimiž se proslavila již po boku muže prezidenta; jádrem je inteligentní vyličení průběhu primárek s uvedením příčin postupného selhání HC a Barackovy převahy. Čtvrtá kapitola rezignuje na chronologii a je věnována analýze mediální recepce a manipulace fenoménem HC. I když jde o ambiciózní pokus, uvítala bych typologii vybraných médií (novin, TV stanic či show) s charakteristikou a případovou demonstraci postojů citáty z článků; prezentovaný výběr činí dojem účelové nahodilosti (dokázat genderově nepřátelský postoj médií en bloc k představě ženy ve vrcholné funkci, i když např. dříve uvedená show Tyry Banks ukazovala vstřícnost); autorka zde ovšem převážně pracuje s odvozenými americkými analýzami, nikoli s prameny.

Navzdory uvedeným výtkám a některým dílčím problémům (za nejzávažnější považuji občasné „kopírování“ celých pasáží z jednoho nebo dvou zdrojů, byť je na ně svědomitě odkazováno v poznámkách, např. s. 32, 37, 52, 65 aj.) se jedná o nadstandardní, hodnotnou práci, která je kvalitní formulací problému i způsobem řešení, kladením otázek i pokusy o odpovědi. Text splňuje požadavky kladené na diplomní práci a doporučuji ji k obhajobě s hodnocením výborně.

Prof. PhDr. Svatava Raková, CSc.

24. 8. 2011